

Skvaltkvarn från Färmsnäs, Mockfjärds hbg, Gagnefs sn

Dendrokronologisk undersökning

av Torbjörn Axelson, hösten 2022

Skvaltkvarnen i september 2022.

Den 16 september 2022 tog jag några prov ur skvaltkvarnen från Färmsnäs som står på hembygdsgården i Mockfjärd, [60.51106](#), [14.97706](#). Proven togs med tillväxtborr i fem väggtimmer inifrån. Timret är frodvuxet med endast 44-66 ringar i proven. Samtliga av tall med yttersta ring vuxen 1781. Åtminstone fyra av proven passar mot varandra och gemensamt ger dessa en övertygande datering mot diverse regionala och lokala kurvor. Jag noterar tendenser till falska ringar, vilket i trakten brukar uppträda hos tallar på de älvnära sedimentjordarna, och vara kopplat till en skenbart sydligare proveniens än den verkliga. Prov 2 (stock D13) passar dåligt mot de övriga fyra, men är likväl sannolikt samtida. Den passar någorlunda mot främst en myrtallskronologi i Björbo (Sälsfloten) men också mot några lokala och regionala kurvor om än med låga värden.

På informationsskylt står att skvaltkvarnen är från Näsbacken i Färmsnäs och flyttades till hembygdsgården 1956. Enligt samma skylt användes den sista gången under 2:a världskriget. Forsslund nämner skvaltalen i förbigående: *Vid bäcken [Näsbättjen] står en liten nu nerlagd åldersgrå kvarn med vanligt vattenhjul, takved, skorsten, spånklätt förtak över dörren. En liten skvalta strax ovanför är alltjämt i bruk, inklämd mellan en ny såg och en smedja.*¹

Noter

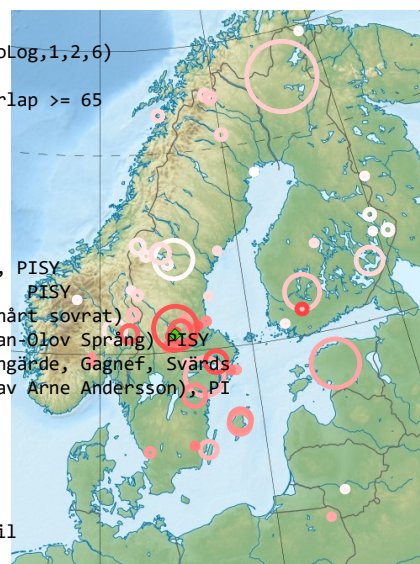
¹. Forsslund, K E: *Med Dalälven från källorna till havet*. Del II bok 10: Mockfjärd och södra Gagnef. Stockholm 1928, s.25

Denna och andra dendrokronologiska studier av T. Axelson återfinns på taxelson.se/dendro/obj/

Korrelationsvärden

Cybis CDendro, Algorithm: P2YrsL: Proportion of last two years growth LIMITED (2,0,T,NoLog,1,2,6)
 Correlations between best available references (PISY) and
 229B (mean of 4 saples, 229B02 excluded) dated to 1781 with corr >= 0,51 and with overlap >= 65
 Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	Test	Over lap	Skel Chi2	
all...	0,69	7,47	65	6	based on 10 members
forssa	0,61	6,18	65	1	Forssa, finl
GagnefSo	0,58	5,67	65	12	Gagnef-Djura (Israels, B. 2007)
BratPISY	0,58	5,65	65	9	Mälardalen area, publ. Bråthen (bearb T Axelson), PISY
se007	0,58	5,59	65	5	Dalarna region (Bartholin, proj extraterastrial) PISY
FlodaSn0	0,57	5,49	65	5	Floda sn, Dalarna T. A 2006? (annat än swed305, hänt sovrat)
Kungsber	0,56	5,39	65	3	Kungsberg-Järbo-Lumsheden, västra Gästrikland (Jan-Olov Språng) PISY
SodraDal	0,56	5,36	65	5	Dalarna söder om Siljan. Sammansatt. (Floda, Grangärde, Gagnef, Svärds
SolorNor	0,55	5,24	65	5	Solør, sydöstra. Norge (P. Eidem, digitaliserat av Arne Andersson), PI
swed336	0,52	4,87	65	3	Safsnas, Dalarna
Sissh041	0,51	4,69	65	7	Sisshammar (T. Andreasson), PISY

Algorithm: P2YrsL: Proportion of last two years growth LIMITED (2,0,T,NoLog,1,2,6)
 Correlations between each of 5 checked members (=all members) of the collection 229B.fil
 and the rest of the checked members of that collection.

Minimum overlap used when finding best match: 40

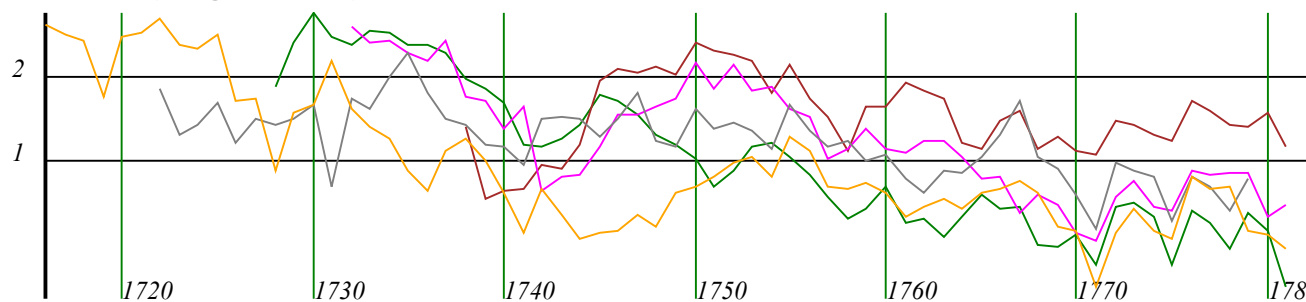
Member	Years	Off set	Over lap	P2Yrs CorrC	TTest	BaPi CorrC	TTest	C84F CorrC	TTest	BesIE CorrC	TTest	MeanSF CorrC	TTest	GLK--	Skel- Chi2	P2YrsL CorrC	TTest
229B00	54	0	53	0,54	4,6	0,50	4,1	0,49	4,0	0,44	3,4	0,49	3,9	0,62	0,2	0,56	4,8
229B01	44	0	43	0,49	3,6	0,59	4,7	0,54	4,1	0,54	4,0	0,54	4,0	0,60	4,6	0,48	3,5
229B02	50	0	49	0,19	1,3	0,35	2,5	0,24	1,7	0,30	2,1	0,27	1,9	0,65	2,9	0,20	1,4
229B03	58	2	57	0,38	3,1	0,36	2,8	0,25	1,9	0,32	2,4	0,33	2,5	0,70	2,8	0,33	2,6
229B04	66	0	59	0,38	3,1	0,44	3,7	0,34	2,7	0,29	2,3	0,36	2,9	0,76	5,9	0,37	3,0

Mean corr. of first column when overlap >= 40 (5 samples): 0,39 Standard deviation interval 0,27 - 0,51

Cybis CDendro, Algorithm: P2YrsL: Proportion of last two years growth LIMITED (2,0,T,NoLog,1,2,6)
 Correlations between best available references (PISY) and
 229B02.pos dated to 1781 with corr >= 0,30 and with overlap >= 49
 Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	Test	Over lap	Skel Chi2	
all...	0,48	3,75	49	8	based on 3 members
Slsfl_PI	0,41	3,08	49	8	2010 Sälsfloten Björbo, Dalarna, bog-pines, T. Axelson, PISY
FinakrPI	0,41	3,07	49	5	2010 Finnåkers bruk, Fellingsbro, 59.571,15.582 (T.Axelson), PISY
Grangard	0,30	2,17	49	2	2004 Grangärde, Dalarna Axelson (2009) PISY

Mätdata (ringbredder)

229B 1 Skvalta, Mockfjärds hbg, Gagnefs sn, W
 229B 2 Sweden Pinus sylvestris
 229B 3 T.Axelson

PISY
 1716 1781

- 229B03, 1722–1779, D14
- 229B04, 1716–1781, B8, yttersta ofullst?
- 229B00, 1728–1781, D9
- 229B02, 1732–1781, D13
- 229B01, 1738–1781, D10